

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Kursmärkning

Utvärdering av märkning av kurser och program vid Göteborgs universitet efter inslag av miljö och hållbar utveckling

ELLEN LAGRELL

Ett arbete inom kursen Miljövetenskaplig praktik

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Kursmärkning

Utvärdering av märkning av kurser och program vid Göteborgs universitet efter inslag av miljö och hållbar utveckling

Ellen Lagrell

© Ellen Lagrell December 2008

Göteborgs universitet
Miljöenheten
Aschebergsgatan 44
412 96 Göteborgs

031-786 15 45
www.gu.se/miljo

Sammanfattning

Som ett led i att integrera hållbar utveckling i utbildningen finns sedan 2005 en märkning av kurser och program vid Göteborgs universitet efter inslag av miljö och hållbar utveckling. I syfte att förbättra märkningssystemet har denna utvärdering gjorts för att ta reda på hur det fungerar i praktiken och vilka attityder som finns till märkningen ute i organisationen.

24 personer från 12 olika ämnen har intervjuats, dels personer som rapporterar in kurser i utbildningsdatabasen GUBAS där märkningen slutgiltigt sker, och dels studierektorer eller personer med motsvarande ansvarsposition. Det har visat sig att systemet kan förbättras på flera sätt, det behöver bland annat tydliggöras och förankras mer hos personer med insikt i utbildningens innehåll.

Ett antal förslag på förbättring av systemet har framkommit. De kan delas upp i tre kategorier. Den första rör märkningens benämning, det som flest personer reagerat på är betoningen av miljöaspekten. Man vill ta bort miljöbetoningen och fokusera mer på hållbarhet med allt vad det innebär. Den andra förslagskategorin rör förtydligande av kriterier för märkning och definition av hållbar utveckling i utbildningen. Kriterierna är inte tillräckligt informativa och behöver utvecklas, begreppet hållbar utveckling i utbildningen är för diffust och ett förtydligande efterfrågas från flera håll. Det gäller såväl *hur* som *vad* man lär ut. Slutligen har förslagen rört systemet för inrapportering av kurser, där märkningen praktiskt görs. Mer tillgänglig information om märkningens innebörd efterfrågas i anslutning till märkningen. En mer invecklad märkningsprocess skulle även kunna resultera i att märkningen inte sker lättvindigt.

Flera intervjupersoner har uttryckt undran över om märkningen egentligen når studenter och om den påverkar deras val av utbildning. Ett naturligt nästa steg vore att undersöka detta för att se vilken funktion märkningen egentligen fyller.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	4
1 SYFTE	5
2 GENOMFÖRANDE	5
2.1 URVAL	5
2.2 METODER.....	6
3 BAKGRUND	6
3.1 HÅLLBAR UTVECKLING	6
3.1.1 <i>Göteborgs universitet och hållbar utveckling</i>	7
3.2 LÄRANDE FÖR HÅLLBAR UTVECKLING	7
3.3 INTEGRERING AV HÅLLBAR UTVECKLING I UTBILDNINGEN VID GU	7
3.4 MÄRKNING AV KURSER OCH PROGRAM EFTER INSLAG AV MILJÖ OCH HÅLLBAR UTVECKLING	8
3.4.1 <i>GUBAS</i>	8
3.4.2 <i>Nuvarande kriterier för märkning av kurser och program</i>	9
3.5 ÄMNESBAKGRUND	9
4 INTERVJUER	10
4.1 DESIGN OCH FORMGIVNING.....	11
4.2 EUROPAPROGRAMMET	12
4.3 FYSIK	12
4.4 HUMANEKOLOGI.....	13
4.5 NFORMATIK	14
4.6 MILJÖVETENSKAP	15
4.7 NATIONALEKONOMI.....	15
4.8 SOCIALT ARBETE.....	16
4.9 SOCIOLOGI	17
4.10 SVENSKA SPRÅKET	17
4.11 VÄRDVETENSKAP.....	18
4.12 ÄMNESDIDAKTIK.....	19
5 RESULTAT	19
5.1 ÖVERSIKT ÖVER INTERVJURESULTAT	20
5.2 KRITIK	21
5.3 FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRING	21
5.3.1 <i>Märkningens benämning</i>	21
5.3.2 <i>Definitioner</i>	21
5.3.3 <i>GUBAS</i>	22
5.3.4 <i>Undersök attityder hos GU:s studenter</i>	22
REFERENSER	24
BILAGA 1 KONTAKTINFORMATION	25
BILAGA 2 INTERVJUFRÅGOR	26
BILAGA 3 BREV TILL STUDIEREKTORER	27
BILAGA 4 INTERVJURESULTAT, ORIGINAL	28

1 Syfte

Denna rapport har skrivits på uppdrag av Göteborgs universitets (GU) miljöenhet. Syftet är att utvärdera märkning av kurser och program som en del i arbetet med att integrera hållbar utveckling (HU) i utbildningen vid Göteborgs universitet. För att kunna föra processen vidare och förbättra märkningssystemet behöver följande frågor besvaras:

- Vilken är attityden till märkningen bland de personer inom GU:s institutioner som hanterar den?
- Hur fungerar märkningen i praktiken?
- Hur kan systemet för märkning förbättras?

2 Genomförande

Utvärderingen utfördes under november och december 2008. En studie av ett antal ämnen gjordes för att ge en översiktlig bild av hur systemet med märkning av kurser och program fungerar i praktiken och vilka attityder som finns till det.

2.1 Urval

Ur kurskatalogen för läsåret 2008/2009 har 12 olika ämnen inom 12 olika institutioner valts ut. Avsikten är att få en spridning över samtliga fakulteter. Samhällsvetenskapliga fakulteten är överrepresenterad eftersom denna fakultet har det största utbildningsuppdraget inom universitetet.

Vissa ämnen hade inga märkningar alls trots att de vid första anblicken kan upplevas som relevanta för HU. Andra ämnen hade inga märkningar av kurserna trots att de ingick i

Design och formgivning (Konstnärliga fakulteten)
Europakunskap (Samhällsvetenskapliga fakulteten)
Fysik (Naturvetenskapliga fakulteten)
Humanekologi (Samhällsvetenskapliga fakulteten)
Informatik (IT-universitetet)
Miljövetenskap (Naturvetenskapliga fakulteten)
Nationalekonomi (Handelshögskolan)
Socialt arbete (Samhällsvetenskapliga fakulteten)
Sociologi (Samhällsvetenskapliga fakulteten)
Svenska språket (Humanistiska fakulteten)
Vårdvetenskap (Sahlgrenska akademien)
Ämnesdidaktik (Utbildningsvetenskapliga fakulteten)

program som var märkta. I ett par ämnen var i stort sett samtliga kurser märkta och något hade många märkningar på grundnivå men inga på avancerad nivå. Dessa faktorer gjorde det intressant att studera just de här ämnena för att ta reda på hur märkningen gått till praktiskt på respektive institution. De ämnen som studerats syns i boxen.

2.2 Metoder

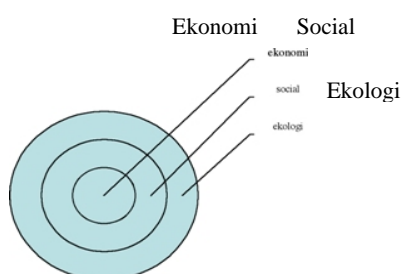
För att få veta hur märkningen praktiskt gått till var det första steget att ta reda på vilka personer som rapporterat in kurser till GUBAS, Göteborgs universitets utbildningsdatabas. Information ur GUBAS används i kurskataloger och på universitetets webbsidor. Det är under denna rapportering som märkningen slutligen sker (se avsnittet *Märkning av kurser och program efter inslag av miljö och hållbar utveckling* nedan). Rapportörerna identifierades via Ingegerd Sigfridsson, systemansvarig för GUBAS, samt genom telefonkontakt med institutionerna.

När rapportörerna var identifierade intervjuades de via telefon. Via rapportörerna identifierades studierektorer eller motsvarande för respektive ämne som även de intervjuades. Några svarade på frågorna via e-post. Sammanlagt medverkade 24 personer, en sammanställning av intervjuerna finns i denna rapport och originalresultaten finns i bilaga 3. Intervjufrågorna finns i bilaga 2.

3 Bakgrund

3.1 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är ett mångfasetterat begrepp som har definierats på många olika sätt. Begreppet fick genomslag i rapporten "Our common future" (även kallad Brundtlandrapporten) som offentliggjordes 1987 av världskommissionen för miljö och utveckling. Här definieras hållbar utveckling som en utveckling som "tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov". Att utgå från denna definition ställer krav på ytterligare tolkningar och definitioner: Vilka är dessa behov? Går gränsen vid fundamentala mänskliga behov som tillräckligt med mat och vatten, skydd mot väder och vind, skydd mot våld och sjukdomar, tillgång till utbildning, möjlighet att försörja sig, rättvisa och vänner (WWF 2008)? Vad innebär det i så fall för den västerländska livsstilen med materiellt överflöd och självförverkligande som upplevd rättighet? En förutsättning för en hållbar utveckling kan sägas vara att alla människor ska kunna tillfredsställa dessa grundläggande behov utan att miljön skadas.

Hållbar utveckling kan och bör betraktas på olika nivåer, eller i olika skalor. Geografiskt kan HU betraktas lokalt, regionalt, nationellt och globalt. Det kan även betraktas ur olika tidsperspektiv och på olika institutionella nivåer.

Idag talar man ofta om tre olika dimensioner av hållbar utveckling: Den *sociala*, den *ekonomiska* och den *ekologiska*. Något omskrivet kan man se det som i figuren, med social och ekonomisk hållbarhet inom ramen för de ekologiska

förutsättningarna. Som en tråd genom dessa tre dimensioner löper en fjärde, den kulturella (WWF 2008).

3.1.1 Göteborgs universitet och hållbar utveckling

GU har ingen officiell definition av vad begreppet hållbar utveckling innebär. Om en sådan gemensam ståndpunkt inom universitetet behövs kan diskuteras. Det kan vara fördelaktigt att ha en definition att samlas kring då man talar om HU och arbetar med att exempelvis integrera det i utbildning. En sådan definition medför dock en risk för att man låser fast sig i en tolkning av något som ständigt förändras. En bra formulering för hur viktigt det är att kontinuerligt förhålla sig till HU-begreppet finns i UNECE:s Strategi för utbildning för hållbar utveckling (§13):

Det finns ett behov av att beakta hur begreppet hållbar utveckling utvecklas. Utvecklingen av ett hållbart samhälle bör av den anledningen ses som en fortlöpande inlärningsprocess som utforskar frågor och problem, där korrekta svar och lösningar kan ändras i takt med att vår erfarenhet växer. Inlärningsmål för utbildning för hållbar utveckling bör innefatta kunskaper, färdigheter, förhållningssätt och värderingar.

3.2 Lärande för hållbar utveckling

FN har utsett åren 2005-2014 till dekad för lärande för hållbar utveckling. Det övergripande målet för denna dekad är att integrera principer, värderingar och erfarenheter från hållbar utveckling inom alla aspekter av utbildning och lärande (UNESCO). Förhoppningen är att detta ska ”uppmuntra beteendeförändringar som kan skapa en mer hållbar framtid” (UNESCO).

År 2006 gjordes ett tillägg till den svenska högskolelagen, kapitel 1 5§: *”Högskolorna ska i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa”*.

3.3 Integrering av hållbar utveckling i utbildningen vid GU

Inför verksamhetsåret 2006 fick samtliga fakulteter, mot bakgrund av ovan nämnda förändring i högskolelagen, i uppdrag att utarbeta en plan för integrering av HU i utbildningen. 2008 fick fakulteterna följande uppdrag:

Att integrera hållbar utveckling i utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. ”Hållbar utveckling” enligt definitionen i Högskolelagen (Göteborgs universitet, rektorssammanträde 2008-02-18).

Under hösten 2006 hölls tre seminarier där representanter för fakulteterna redovisade hur man arbetat med uppdraget (Göteborgs universitet (b) 2008). Redan då presenterade

Samhällsvetenskaplig fakultet och Sahlgrenska Akademin sina planer för integrering av HU i utbildningen. Våren 2008 hölls ytterligare ett seminarium där arbetet redovisades.

3.4 Märkning av kurser och program efter inslag av miljö och hållbar utveckling

I januari 2005 introducerades en märkning av kurser efter inslag av miljö och Hållbar Utveckling (HU). Märkningen hann inte komma med i den tryckta katalogen för 2006/2007 men fanns då på GU:s hemsida som en fristående lista över miljökurser. Märkningen var då inte integrerad i den generella kursförteckningen på hemsidan.

I kurskatalogen och kursförteckningen på GU:s hemsida märks kurser med två olika symboler; en som enligt beskrivningen betyder *miljö och hållbar utveckling*, och en som betyder *delvis miljö och hållbar utveckling*. I kurskatalogen för 2006/2007, samt för 2007/2008, syns märkningen i form av en glob som är blå för kurser som i GUBAS märkts som miljökurs och svart för kurser som märkts som delvis miljökurs. En ny symbol finns från och med hösten 2008 i form av en grön klöver i en cirkel som är ifylld för kurser märkta ”miljökurs” och ej ifylld för kurser märkta ”delvis miljökurs”. Den nya märkningen syns på webben från och med 2008 och i kurskatalogen från och med 2009/2010.

3.4.1 GUBAS

Märkningen sker i GU:s utbildningsdatabas GUBAS. Det nuvarande GUBAS-systemet introducerades 1 juli 2007. I det tidigare systemet fanns bara en ruta som rapportören fick klicka i om kursen var en miljökurs. I det nuvarande systemet går märkningen till så att man vid inrapportering får välja mellan *ingen miljöanknytning*, *delvis miljökurs eller miljökurs*. Fortfarande heter denna del av inrapporteringen endast *miljömärkning*. Benämningen *hållbar utveckling* som finns i katalogen och i hemsidans kursförteckning, finns alltså inte där märkningen rapporteras in.

*Utbildningstyp:	grk (grund)
*Anmälningmodell:	GUALLA (Öppen för alla sökande)
Aktiv:	☒
Sortering:	1
Status:	Publiceras
Miljömärkning:	Delvis miljökurs

Bild över formuläret för inrapportering av kurser i GUBAS, där märkningen görs (ur Användarhandledning, uppdaterad senast 2008)

GUBAS fungerar så att all inrapportering kvarstår tills den aktivt ändras. Det ställs alltså inga krav på uppdatering av märkningen i samband med inrapportering av nya kurstillfällen.

3.4.2 Nuvarande kriterier för märkning av kurser och program

År 2005 formulerades kriterier för märkning av kurser i tre nivåer. Då utgick man från den definition av HU som finns i Brundtlandrapporten samt de exempel som anges i Agenda 21 (hela texten återfinns på www.hu2.se/agenda21). 2007 skrevs även ovan nämnda tillägg i högskolelagen in som utgångspunkt.

Kriterier

I. Kurser vars frågeställningar är huvudsakligen inom miljö och hållbar utveckling. Kursen är uppbyggd utifrån en central frågeställning kring ekologisk, ekonomisk eller social hållbar utveckling. Inslag av ekologisk, ekonomisk eller social hållbar utveckling ingår som mer än hälften av totala kursinnehållet

II. Kurser vars frågeställningar är delvis inom miljö och hållbar utveckling. Kursen är uppbyggd utifrån en central frågeställning som inte direkt berör ekologisk, ekonomisk eller social hållbar utveckling. Inslag av ekologisk, ekonomisk eller social hållbar utveckling ingår i kursen som en del för att förstå helheten. Dessa inslag omfattar mindre än hälften av totala kursinnehållet.

III. Kurser som saknar frågeställningar inom miljö och hållbar utveckling. Kursen saknar inslag av ekologisk, ekonomisk eller social hållbar utveckling eller tar bara upp dessa frågeställningar marginellt och som exempel utan att göra en ansats till definition av hållbar utveckling.

3.5 Ämnesbakgrund

Här följer en beskrivning av de ämnen som valts för närmare granskning och varför de valts, hur många kurser och program inom ämnena som märkts och andra relevanta noteringar. Beskrivningen utgår från den märkning som gjorts inför läsåret 2008/2009.

Design och formgivning	Fem fristående kurser finns listade i kursförteckningen på webben. <i>Ingen av dessa har en märkning.</i> Det finns ett konstnärligt kandidatprogram i design samt ett konstnärligt mastersprogram i design och ett antal andra konstnärliga program, bland annat i fri konst, möbeldesign, keramikkonst, textil, järn och stål – offentlig gestaltning. <i>Inget av dessa har någon märkning.</i>
Europakunskap	Inom ämnet finns ett program, Europaprogrammet. Det är även möjligt att läsa enstaka kurser i ämnet, det finns 12 kurser varav tre är på avancerad nivå. <i>Varken programmet eller kurserna har någon märkning.</i>
Fysik	Inom fysik finns 68 kurser, <i>två är märkta som miljökurs och 60 är märkta som "delvis miljökurs"</i> . Inom Fysik fokuserades inledningsvis på Astronomi. Anmärkningsvärt gällande kurserna i Astronomi är att <i>nästan alla kurser på grundnivå är märkta som "delvis</i>

	<i>miljökurs” medan inga av kurserna på avancerad nivå hade någon märkning alls.</i>
Humanekologi	Inom Humanekologi är <i>samtliga kurser märkta som ”miljökurs” utom en som är märkt som ”delvis miljökurs”</i> . Humanekologi ingår som inriktning i det Samhällsvetenskapliga Miljövetarprogrammet som är märkt som <i>”miljökurs”</i> . Ämnet är även en inriktning i Master Program in Global Studies som är märkt som <i>”delvis miljökurs”</i> .
Informatik	Det finns 35 kurser i informatik, <i>ingen av dessa har någon märkning</i> . Inget av programmen på IT-universitetet har någon märkning.
Miljövetenskap	I miljövetenskap finns 78 kurser varav 41 är på avancerad nivå. <i>Samtliga utom två breddkurser i miljövetenskap och en kurs på avancerad nivå i atmosfärvetenskap är märkta som ”miljökurs”</i> .
Nationalekonomi	Sex kurser finns listade inom nationalekonomi, <i>fyra av dessa är märkta som ”delvis miljökurs”</i> . Nationalekonomi finns som inriktning inom det Samhällsvetenskapliga miljövetarprogrammet, märkt som <i>”miljökurs”</i> . Handelshögskolans ekonomiprogram <i>har ingen märkning</i> .
Socialt arbete	Inom socialt arbete finns socionomprogrammet samt mastersprogrammet i socialt arbete. <i>Inget av programmen har någon märkning och inte heller de kurser som ingår.</i>
Sociologi	Det finns 33 fristående kurser i sociologi varav 10 är på avancerad nivå. <i>Två kurser på grundläggande nivå och en på avancerad nivå är märkta som ”delvis miljökurs”</i> . .
Svenska språket	Det finns 22 kurser i svenska språket varav 13 är på avancerad nivå, två kurser på grundnivå är riktade mot lärare. <i>Inga kurser är märkta.</i>
Vårdvetenskap	Inom vårdvetenskap finns 32 kurser, <i>inga av dem är märkta.</i>
Ämnesdidaktik	I ämnesdidaktik finns 21 kurser. <i>Ingen av dem är märkta och mest anmärkningsvärt är kanske att kursen ”Lärande för hållbar utveckling med utgångspunkt i museer och vetenskapscentra” inte har märkningen.</i>

4 Intervjuer

Efter kontakten med GUBAS-rapportörer och studierektorer (eller motsvarande) framstår det tydligt att processen med att märka kurser har sett olika ut på olika institutioner. Precis som överallt annars i samhället har man olika sätt att tolka HU och det är olika hur frågan med märkning prioriterats. Att ett ämne inte har några kurser märkta behöver inte innebära att HU är dåligt integrerat inom ämnets kurser och program. Det kan vara relaterat till att man inte fått tillräcklig *information* om märkningen, att man inte tycker

att märkningen är *relevant* för ämnet för att det inte är ett rent miljöämne eller att man helt enkelt inte anser sig ha haft *tid* att sätta sig in i märkningen.

En del av de 24 intervjupersonerna har varit mer inriktade på att tala om miljödimensionen av HU medan andra har talat om HU ur ett helhetsperspektiv. Den här skillnaden beror delvis på att man tolkar HU på olika sätt, men kan även bero på hur märkningen benämns i katalogen och i GUBAS. Man tolkar det som att vi talar om en renodlad miljömärkning och utesluter därför de andra dimensionerna. Här följer en sammanfattning av intervjuresultaten. För att tydligt besvara frågeställningarna har de strukturerats upp i hur märkningen *hanterats*, vilka *attityder* som funnits samt vilka konkreta *förslag* som kan urskiljas ur det som sagts.

4.1 Design och formgivning

GUBAS-rapportör: Catharina Ryhnell (institutionsssekreterare)

Utbildningsansvarig: Johnny Friberg (grundnivå)

Hantering av märkningen

Catharina Ryhnell har inte fått några riktlinjer och därför inte märkt några kurser. Ryhnell har endast blivit instruerad i hur märkningen görs praktiskt i GUBAS. Johnny Friberg känner inte till märkningen och den har inte diskuterats eller på annat sätt hanterats. Man står inför stora omstruktureringar i programmen och det är troligtvis därför detta fallit bort. Friberg tror att märkningen kan komma upp på agendan till våren 2009.

Attityd

Det finns en kurs i HU som ingår i kandidatprogrammet i design. Den har man pratat om att ta bort eftersom man tycker att HU borde vara integrerat i alla kurser, snarare än en egen kurs. Det finns enligt Friberg en samstämmighet i lärarylaget om att detta är viktigt. Av samma anledning tror han att märkningen riskerar att bli kontraproduktiv då man märker ut enskilda kurser och program istället för att arbeta med integrering av HU i all utbildning.

Friberg tror att märkningen kan vara ett bra riktmärke men då ska den inte vara en miljömärkning utan en *hållbarhetsmärkning*. Den nuvarande benämningen riskerar enligt Friberg att utesluta ämnen som sysslar med andra dimensioner av HU än miljö.

Friberg menar att det kan vara bra om det är tydligt vad man menar med HU. Det finns en mättnad i begreppet och det riskerar att förlora sin betydelse om det blir ”var mans, eller var institutions, ägodel”.

Förslag

Ta bort betoningen på miljö i benämningen av märkningen, tydliggör vad man menar med HU (Johnny Friberg).

4.2 Europaprogrammet

GUBAS-rapportör: Rina Engbladh, Studieadministratör på Europaprogrammet (har rapporterat in för katalogen 2009/2010, den person som rapporterade in för 2008/2009 arbetar inte kvar)

Studierektor: Maria Oskarsson

Hantering av märkningen

Rina Engbladh hade inte fått några direkta riktlinjer och rapporterade inte in någon märkning. Hon känner inte till några kriterier. Engbladh tog upp ämnet med studierektor Maria Oskarsson och de kom fram till att Europakunskap inte uttryckligen handlar om miljö och att märkning därför inte skulle vara aktuellt. Oskarsson känner till märkningen men berättar att de ansvariga konstaterat att den inte är relevant för Europakunskap och därför inte gått in mer på det.

Attityd

Oskarsson menar att dessa frågor finns med i den politik man talar om inom Europakunskap men att det inte finns något uttalat miljöperspektiv. Oskarsson uttrycker att hon inte är positiv till märkningen, den är en ”konstig styrmekanism” som leder till att man måste ”pricka av” vissa frågor och riskerar att missa det väsentliga.

Förslag

Mer information och tydligare riktlinjer för hur HU i utbildningen ska definieras (Rina Engbladh).

4.3 Fysik

GUBAS-rapportör: Arne Nyberg, adjunkt (rapportör på grundnivå) och Viveka Gren, studievägledare (rapportör på avancerad nivå)

Studierektor: Magnus Karlsteen

Hantering av märkning

Magnus Karlsteen känner till märkningen men hänvisar till studievägledningen som hanterat den. Arne Nyberg och Viveka Gren berättar att de själva beslutat om vilka kurser som ska märkas och rapporterat in dessa. Nyberg berättar att han inte varit lika delaktig i den senaste rapporteringen. Ingen av dem minns att de har sett några kriterier. Nyberg berättar att han själv undervisar i HU och har utgått från de kunskaper han redan har. Även Gren säger sig ha utgått från personliga uppfattningar och vad hon vet om kurserna som hon har god insikt i. Nyberg berättar att han tidigare satt märkning på ”i stort sett rubbet” eftersom han anser att fysik är grundläggande för HU. Gren anser att för många kurser tidigare varit märkta då hon inte håller med om att allt som är fysik har med miljö och HU att göra. Vid inrapportering inför 2009/2010 har de sett över märkningen, diskuterat lite med studierektor och med varandra.

Gren tillägger att de inför katalogen 2007/2008 var en person kort och att märkningen därför gjordes något slarvigt då.

Attityd

Karlsteen anser att HU är mycket relevant för fysik då kunskaper i fysik är väsentliga för HU. Han tror att märkningen är bra då den markerar frågan och skapar ytterligare tryck på den.

Gren uttrycker att systemet med märkning är luddigt och att det är svårt att förstå syftet. Hon tror inte att det är många studenter inom fysik som går efter märkningen då de väljer kurser.

Nyberg menar att eftersom universitetet är certifierat borde HU i utbildningen vara en självklarhet. Därför borde en märkning inte behövas. Han tycker att det är ett problem att så få har satt sig in i vad HU betyder och att de som beslutar om märkningen inte är insatta.

Förslag

Kriterierna och centrala riktlinjer borde vara mer tydliga i GUBAS där märkningen sker (Viveka Gren).

Märkningen borde benämnas HU eftersom miljö ska vara en del av HU (Arne Nygren).

4.4 Humanekologi

Studierektor: Per Knutsson

Hantering av märkning

Per Knutsson har beslutat om märkningen och rapporterat in till studierektor för hela School of Global Studies. Den personen sammanställer sedan hela institutionens märkning för inrapportering.

Det har inte varit någon större process kring märkningen av de humanekologiska kurserna då den enligt Knutsson varit ganska självklar. En del kurser som introducerats efter Bologna processen har man haft lite diskussioner kring, detta har då tagits upp på befintliga möten. Knutsson påpekar att det tidigare kanske hade funnits lite mer tveksamheter kring en märkning eftersom kurserna då var mer uppdelade i moment. Idag, efter omstruktureringen (Bologna processen), är kursmomenten mer integrerade vilket gör det lättare att märka dem.

Knutsson har sett kriterierna men tycker inte att de är särskilt vägledande.

Attityd

Det är självklart att HU är relevant för humanekologi eftersom det är just detta som humanekologi handlar om, att integrera de tre dimensionerna av HU. I och med märkningen känner Knutsson att man ”äntligen tar man tag i det som vi redan sysslar med”.

Knutsson upplever det som ett problem att många likställer HU med miljö, och han tror att det är ett problem att märkningen bara benämns miljö. Det kan göra att ämnen som sysslar med naturvetenskap kan märkas trots att de är ”samhällsfrånvända”. Inom samhällsvetenskaper kan det skapa en känsla av att

”vi måste få in miljödimensionen”, när vitsen egentligen är att integrera de tre dimensionerna (ekologisk, ekonomisk och social). Det kan resultera i att man introducerar en miljökurs istället för att integrera HU i all utbildning.

Knutsson tycker att det är bra med en märkning. Det är ett sätt för universitetet att visa att kurserna blir fler och hur man ligger till i förhållande till andra universitet och hur fakulteterna ligger till i förhållande till varandra. Internt blir det en typ av målsättning. Det är dock viktigt att det ligger något bakom märkningen.

Märkningen är positiv eftersom den är ett sätt att göra integrering av HU i utbildningen mätbar, men man riskerar att glömma kvaliteten. Knutsson menar att det är för lite diskussioner kring detta, hur det ser ut innehållsmässigt och vilken typ av pedagogik man använder. Det är en sak att undervisa om begreppet HU. Nästa steg är att lärarna ska få kunskap i hur man faktiskt arbetar med de frågor som HU innebär. Hur får vi dessa frågor att verkligen genomsyra utbildningen?

Förslag

Inte lägga för mycket tonvikt på ”miljö”, eftersom miljö ska vara en del av HU. Utbildning för lärare om hur man kan arbeta med HU praktiskt.

4.5 Informatik

GUBAS-rapportör: Åsa Ekvall, informatör på IT-universitetets administration

Programansvarig: Urban Nuldén

Hantering av märkning

Urban Nuldén känner till märkningen men vet inte exakt hur den gjorts. Åsa Ekvall har beslutat om den utan några riktlinjer. Märkningen har inte diskuterats på institutionen och Ekvall har inte sett kriterierna. Inför katalogen 09/10 var det en kurs som blev märkt. Hon uttrycker det som att märkningen skett ”lite slumpartat”. Hon säger att hon kan ha glömt att märka en del nätbaserade kurser.

Attityd

Ekvall tycker att märkningen är en utmärkt idé. Nuldén tycker att HU är i allra högsta grad relevant för informatikämnet och berättar att miljö är något som kommit in på senaste år. Han tycker att märkningen är en bra idé, dock ser han att det kan bli ett problem att märkningen är så ”antingen eller”.

Nuldén berättar att eftersom IT-universitetet är en integrerad fakultet mellan GU och Chalmers så bli det dubbelt upp med direktiv och krav på att HU ska uppmärksammas vilket också har skett. Han tycker att det är ett självklart och nödvändigt perspektiv som måste lyftas in i utbildningen.

4.6 Miljövetenskap

GUBAS-rapportör: Laila Johannesson (studievägledare, rapporterat in för katalogen 2007/2008, nu tjänstledig)

Programansvarig: Sten-Åke Wängberg

Hantering av märkning

Laila Johannesson rapporterade in till GUBAS efter att ha diskuterat med studierektor och programkoordinator. Hon tror inte att alla studievägledare och rapportörer läst igenom kriterierna.

Sten-Åke Wängberg berättar att det varit diskussion om märkningen på naturvetenskaplig fakultet. Märkningen gjordes inledningsvis av studievägledare som rapporterade in och de hade inte alltid insikt i ämnet. Wängberg har inför katalogen 2009/2010 gått igenom kursplanerna för fakultetens kurser och gjort förslag för hur märkningen kan uppdateras.

Det Wängberg tog hänsyn till i sitt förslag var att kurserna skulle ha direkt anknytning till effekter i samhället, de skulle ha en hållbarhetsaspekt och inte bara vara rent naturvetenskapliga. För märkningen "delvis miljökurs" skulle kurserna ge verktyg som kan vara användbara i samhället och för märkningen "miljökurs" skulle de ha betydande inslag av HU.

Attityd

Wängberg tycker att det inom fakulteten varit för många märkningar, i vissa fall av kurser som enligt honom inte alls har med HU att göra. Generellt är han inte så nöjd med systemet. För mycket märkningar (inom naturvetenskapliga fakulteten) gör att märkningen förlorar sitt värde. Någon med insikt i ämnet borde ansvara för märkningen.

Wängberg menar att klarare direktiv hade varit fördelaktigt, de kriterier som finns är inte särskilt informativa.

Wängberg tror att märkningens enda funktion är att informera studenterna och han tvivlar på att dessa får ut någonting av den. Märkningen har ingen juridisk eller ekonomisk funktion, det hade varit mer effektivt om märkningen kunnat synas i studenternas examen.

Förslag

Klarare direktiv för märkning, tydligare kriterier (Wängberg).

4.7 Nationalekonomi

Studierektor och GUBAS-rapportör: Katarina Renström

Hantering av märkningen

Katarina Renström känner väl till märkningen. Hon har diskuterat saken tillsammans med sin kollega (de är två studierektorer) och sedan rapporterat

märkningen. De har dock inte tagit del av några kriterier och inte haft någon större process kring frågan på institutionen. Detta beror på tidsbrist.

Attityd

Renström anser att HU är högst relevant för ämnet nationalekonomi. Hon menar att det är bra med en märkning, bara det ligger något bakom den. Målet är inte att visa upp utåt vilket arbete man gör utan snarare att arbetet med integrering av HU i utbildningen uppmärksammas och förbättras.

Renström är funderad över om studenter egentligen uppmärksammar märkningen och hon tror inte att man ute på institutionerna är så insatt. Det är enligt henne ett problem att det ofta blir administratörer som slutgiltigt fattar beslut om märkning. Det borde förankras hos studierektorer och lärare.

Förslag

Det borde krävas att man tänker till vid inrapporteringen i GUBAS. Systemet borde utformas så att märkningen blir en längre process som kräver att man tar del av nödvändig information om vad det egentligen innebär.

4.8 Socialt arbete

GUBAS-rapportör: Anja Ryne, studieadministratör (rapporterat in de avancerade kurserna).

Studierektor: Annika Halen (socionomprogrammet, grundnivå).

Hantering av märkningen

Anja Ryne har inte fått några riktlinjer annat än att man för en tid sedan tagit upp ämnet till diskussion, sett över kriterierna och konstaterat att ”det inte gäller oss”. ”I stort sett så ryckte man på axlarna åt det”, säger Ryne. Studierektor Annika Halen känner inte till märkningen eller hur processen gått till på institutionen.

Attityd

Halen menar att det är svårt att förstå vad som egentligen menas med märkningen. Det blir negativa reaktioner hos de anställda när det hela tiden kommer direktiv uppifrån om sådant som *ska* tillämpas. Hon menar att det är oklart vad HU egentligen innebär och hur det ska implementeras, även om det redan finns i utbildningen (hänvisar till den sociala dimensionen med frågor som integration, demokrati och jämlikhet). Det finns en känsla av att man måste uttrycka det man håller på med på ett visst sätt så att ”överheten” ska godkänna det. Det blir ytterligare en arbetsbörda man inte ersätts för.

Halen tycker att om det bara står miljö, så är märkningen fullständigt meningslös. Tar man med alla dimensioner blir det dock svårt att veta vilka kurser som ska uteslutas. Hon tycker egentligen inte att det är bra med en märkning som den ser ut idag, den handlar om politisk korrekthet och blir en förenkling av något man alltid arbetat med på institutionen. Å andra sidan är det kanske bra att tvingas tydliggöra detta arbete.

Ryne tror inte det skulle göra någon skillnad om kriterierna tydliggjordes, ”det finns nog inget som skulle få det att kännas mer relevant”.

Förslag

Kanske skulle man kunna mötas mellan institutioner och brainstorma fram en gemensam tolkning av HU-begreppet (Annika Halen).

4.9 Sociologi

GUBAS-rapportör: Anna-Karin Wiberg, institutionsadministratör

Studierektor: Cyro Banega

Hantering av märkningen

Cyro Banega känner till märkningen och den har inte hanterats på ett formaliserat sätt. Anna-Karin Wiberg beskriver det som att riktlinjer kommit från kursansvariga som utifrån kriterierna givit förslag till studierektor som beslutat. Banega beskriver det som att han och Wiberg beslutat tillsammans och ibland kontrollerat med kursansvariga när behovet funnits.

Wiberg berättar att eftersom kriterierna inte innefattar hållbar samhällsutveckling blev märkning irrelevant för de flesta kurserna. Även om man tycker att man jobbar med HU så faller det utanför den definition som finns. Det är alltså definitionen som är problemet.

Attityd

Banega uttrycker stor frustration över brist på ekonomiska resurser och menar att man på grund av detta inte har möjlighet att prioritera HU. Dessutom finns en trötthet hos lärarna, ”man har genomfört hela Bologna processen utan extra resurser”.

Banega ser frågan om relevans som problematisk. Visst är HU relevant, men det är en ideologi som kommer uppifrån. ”det är så mycket som regeringen vill ha in i kurserna att det knappt blir utrymme kvar för själva sociologin”. Det är enligt honom inte givet att allt som krävs ska passa in i alla kurser. I introduktionskursen finns HU dock med och det fungerar bra.

Wiberg är fundersam över märkningen och tror inte att studenter lägger märke till den. Banega tror att ”visst kan man märka, men det är inte säkert att det får genomslag i utbildningen”.

Förslag

Ett alternativ hade varit en märkning för miljö och en märkning för de andra aspekterna av HU (Anna-Karin Wiberg).

4.10 Svenska språket

GUBAS-rapportör: Kerstin Jaktén, studievägledare

Studierektor: Ingegerd Enström (enskilda kurser)

Hantering av märkning

Kerstin Jaktén beslutade själv om märkningen då hon rapporterade in, utan att diskutera med någon. Hon läste först igenom kriterierna.

Ingegerd Enström känner inte till märkningen så bra och är inte insatt i hur den gått till.

Attityd

Enström uttrycker att man i en vid bemärkelse kanske borde fundera på HU inom svenska språket som ämne, det beror på hur man tolkar begreppet. Hon har svårt att uttrycka någon åsikt i frågan eftersom hon "kanske inte är så insatt som hon borde vara".

Jaktén tycker att det är viktigt att diskutera hur HU kan integreras i all undervisning, kanske borde det främst finnas en diskussion inom de ämnen som inte har märkningen. Hon tror att märkningen i sig inte leder någonvart utan att funktionen är att frågan lyfts. Tar man märkningen på allvar ska den bara gälla kurser som uppfyller kriterierna.

Förslag

Inför en förfrågan i GUBAS varje gång kurser uppdateras, så att man tvingas uppdatera även märkningen (Kerstin Jaktén).

4.11 Vårdvetenskap

GUBAS-rapportör: Kersti Spåman, institutionssekreterare grundutbildning (skötte inrapporteringen tidigare men inte inför katalogen 2009/2010) och Elisabeth Hellstrand, byrådirektör (rapporterade in inför katalogen 2009/2010).

Studierektor: Solveig Lundgren, avancerad nivå.

Hantering av märkning

Lundgren känner till märkningen. Hon berättar att Barbro Robertsson som är lektor och miljörepresentant varit mycket engagerad och gjort HU till ett tydligt inslag i utbildningen inom Sahlgrenska fakulteten.

Då Spåman rapporterade in var ämnet inte på tapeten, man diskuterade det inte och hon minns inte att hon läst kriterierna. Spåman känner till att en märkning efterfrågats av lärare och att man diskuterar det nu, hänvisar till Hellstrand som skött rapporteringen för katalogen 2009/2010.

Hellstrand berättar att inget underlag fanns färdigt i tid till GUBAS-rapporteringen, därför har det inte blivit någon märkning.

Attityd

Solveig Lundgren anser att HU är relevant inom vårdvetenskap (hon nämner folksjukdomar globalt, hur vi utför våra sysslor för minimerad naturpåverkan, hygien, smittspridning, sjukdomspanorama globalt och nationellt).

Lundgren är inte säker på vad märkningen fyller för funktion.

Förslag

Märkningen bör inte begränsas till miljö och hälsoaspekten bör finnas med.

4.12 Ämnesdidaktik

GUBAS-rapportör: Elisabeth Bergius, studieadministratör

Studierektor: Mats Hagman (svarat via mail)

Hantering av märkning

Inga direktiv har kommit till Bergius och därför har ingen märkning skett. Hon har inte tagit del av kriterierna, ”det är ju studierektorerna som ska besluta”. Hon har talat med sin chef om saken men ingenting har hänt.

Mats Hagman känner till märkningen. För ett par år sedan gjordes en inventering av HU i kurserna. Nu har samma person fått i uppdrag att uppdatera denna inventering för att sedan rapportera in resultatet i GUBAS. Detta är inte klart ännu.

Attityd

Hagman anser att HU är högst relevant inom ämnesdidaktik. ”Utbildning anses ofta vara en av nyckelfaktorerna för att påverka livsstilen hos det uppväxande släktet. Eftersom större delen av vår undervisning gäller lärarutbildning är det uppenbart viktigt för oss”. Han är dock tveksam till märkningen då han inte ser att den fyller någon funktion. Han tror att ”miljö” och ”hållbar utveckling” är så pass vida begrepp att det inte är uppenbart vad märkta kurser handlar om. Han tror också att studenter söker lite snävare då de letar kurser.

5 Resultat

På de flesta institutioner är det administratörer, sekreterare eller studievägledare som sköter märkningen. Endast inom 3 av de 12 undersökta ämnena har beslutet om märkningen varit förankrat hos studierektor eller programansvarig. Samtidigt ser flera det som ett problem att de personer som beslutar om märkningen sällan är insatta i innehållet i kurser och program eller vad HU i utbildningen innebär.

Flera positiva aspekter med märkningen har lyfts fram: Den är ett sätt för universitetet att visa sitt arbete med integrering med HU i utbildningen utåt, samt ett sätt att internt mäta detta arbete. En viktig funktion är att märkningen lyfter hela frågan inom organisationen och synliggör den. De frågeställningar som kommer upp i samband med märkningen blir på så sätt en positiv drivkraft i processen med att integrera HU i utbildningen.

5.1 Översikt över intervjuresultat

Här följer en tabell över intervjuresultaten som ska ge en överblick över de olika ämnena. Tabellen visar följande:

1. Hur märkningen av ämnena hanterats, om frågan över huvud taget har hanterats, och om det i så fall skett systematiskt.
2. Vilka attityder intervjupersonerna har till systemet med märkning. En del är positiva, en del negativa och några är osäkra.
3. Om intervjupersoner inom ämnet framkommit med förslag på hur systemet kan förbättras.

Ämne	1. Hantering	2. Attityd	3. Förslag till förbättring
<i>Design och formgivning</i>	Ej genomfört	Osäker	Ja
<i>Europakunskap</i>	Ej genomfört	Negativ	Ja
<i>Fysik</i>	Ingen systematisk hantering	Negativ	Ja
<i>Humanekologi</i>	Systematisk hantering	Positiv	Ja
<i>Informatik</i>	Ingen systematisk hantering	Positiv	Nej
<i>Miljövetenskap</i>	Systematisk hantering	Negativ	Ja
<i>Nationalekonomi</i>	Ingen systematisk hantering	Positiv	Ja
<i>Socialt arbete</i>	Ingen systematisk hantering	Negativ	Ja
<i>Sociologi</i>	Ingen systematisk hantering	Negativ	Ja
<i>Svenska språket</i>	Ingen systematisk hantering	Osäker	Ja
<i>Vårdvetenskap</i>	Ingen systematisk hantering	Osäker	Ja
<i>Ämnesdidaktik</i>	Ej genomfört	Negativ	Nej

5.2 Kritik

Vid ett par institutioner har ogillande uttryckts över att direktiv kommer ”uppifrån” om vad utbildningen ska innehålla och att detta tar utrymme från själva ämnet. Man är frustrerad över att olika perspektiv ska ”prickas av” i utbildningen och att detta stjälar utrymme från det väsentliga.

Ingen av intervjupersonerna var enkom positiv till märkningssystemet som det ser ut idag, vilket tydligt indikerar att systemet behöver förbättras. Ett antal förslag som framträtt på hur detta kan göras redovisas nedan. Den kritik som framkommit har mycket med brist på tydlighet att göra, man förstår inte riktigt vilken funktion märkningen ska fylla. Flera har uttryckt att kriterierna inte är tillräckligt informativa och att det är oklart vad som egentligen menas med HU i utbildningen.

5.3 Förslag till förbättring

Här följer en sammanställning av de förslag till förbättring av systemet med märkning som framkommit i intervjuerna.

5.3.1 Märkningens benämning

Det som flest personer uttryckt undran över är hur märkningen benämns och den betoning på miljö som finns idag. Flera menar att betoningen på miljö bör tas bort och en person har påpekat att hälsoaspekten bör finnas med. Ett förslag är att ha en märkning för miljö och en märkning för de andra aspekterna av HU. De flesta som uttrycker sig om detta verkar dock anse att miljöbetoningen ska bort eftersom miljö är en del av HU.

Betoningen på miljö tycks ha effekten att ämnen inte upplevs som relevanta för HU bara för att de inte har med miljö att göra. Om märkningen faktiskt ska vara ett verktyg för att integrera HU i utbildningen och kommunicera detta utåt är det viktigt att den benämns på rätt sätt.

Förslag: Ta bort miljöbetoningen ur benämningen av märkningen och gör den istället till en hållbarhetsmärkning.

5.3.2 Definitioner

Att göra märkningen till en hållbarhetsmärkning ställer krav på större tydlighet i vad man menar med hållbar utveckling. Risken är att begreppet upplevs som så luddigt att det förlorar sitt värde. Flera personer har efterfrågat tydligare riktlinjer för hur HU ska definieras och vad som menas med HU i utbildningen. Tätt sammanlänkat med en

tydligare definition av HU är tydligare kriterier för märkning av kurser och program. Kriterierna beskrivs som "inte särskilt informativa".

Förslag: Möten mellan institutioner för att "brainstorma" fram en organisationsgemensam definition av HU och vad som menas med integrering av HU i utbildningen. Fortbildning för lärare om hur man kan arbeta praktiskt med HU, gällande såväl *vad* som *hur* man lär ut.

5.3.3 GUBAS

Flera personer har reflekterat över hur inrapporteringssystemet fungerar. En person har efterfrågat en påminnelse om att uppdatera märkningen varje gång kurstillfällen rapporteras in, så att den inte glöms bort. Andra förslag handlar om att göra märkningsprocessen 1) tydligare med tillgänglig information om vad märkningen innebär och 2) mer invecklad så att den kräver att rapportören är insatt i kriterier och centrala riktlinjer. Det är olika vem rapportören är, men ofta är denna egentligen inte samma person som ska bedöma om kurser ska märkas eller inte. En mer invecklad märkningsprocess kan göra att märkningen inte sker lika lättvindigt.

Förslag: Utforma rapporteringssystemet så att märkningen måste göras om vid varje nytt kurstillfälle. Gör kriterier och annan information tillgänglig i samband med rapportering så att det blir lätt för rapportören att ta del av kriterier och, i de fall rapportören inte är kompetent att avgöra märkningen, vidarebefordra dem till rätt personer.

5.3.4 Undersök attityder hos GU:s studenter

Denna utvärdering har undersökt vilka attityder som finns till märkningen av kurser och program bland dem som utför märkningen, samt hur den praktiskt går till. Många av intervjupersonerna har ställt sig frågande till huruvida märkningen egentligen når studenterna och hur den påverkar deras val av utbildning. Nästa steg skulle följaktligen kunna vara att undersöka studenters attityder till märkningen samt vilka konsekvenser den har för hur de väljer utbildning. Det är viktigt att fundera över vilken funktion märkningen egentligen fyller och vilka mål man har med den. Är den bara till för att väcka frågan inom organisationen eller ska den dessutom kommunicera något utåt, till studenter och till andra organisationer?

Under utvärderingen har det framkommit att attityden till integrering av HU i utbildningen samt till en märkning av kurser och program varierar mellan institutioner. En hypotes är att det finns olika kulturer mellan discipliner som påverkar hur man ser på dessa frågor. Dessa kulturer, tillsammans med förutsättningar och andra omständigheter, formar hur man ser på HU och vilken inställning man har till att integrera det i utbildningen. Detta väcker frågeställningar rörande hur dessa kulturer påverkar studenters attityd till HU i utbildningen och HU generellt, samt hur de påverkar funktionen av en märkning.

De frågeställningar som nämnts ovan kan med fördel utredas ytterligare. Ett förslag på metod är att lägga ut en enkät på studentportalen på www.gu.se. I studentavdelningens regi finns även en grupp studenter, de så kallade GU-ambassadörerna, som skulle kunna användas som referensgrupp i en eventuell studie.

Referenser

Rapporter och skrifter

Utbildningsdepartementet 2008. *UNECE – strategi för utbildning för hållbar utveckling*. UNECE. ISBN: 978-91-976892-0-5

WWF 2008. *Hållbar utveckling och lärande – inspirationsskrift för universitetslärare*. Red. Friman, Eva och Borgström Hansson, Carina.

Att lära för hållbar utveckling (SOU 2004:124)

Elektroniska källor

Göteborgs universitet 2008. *Våra utbildningar*.
<http://www.utbildning.gu.se/utbildning/varautbildningar/>

Göteborgs universitet (b) 2008. *HUG – hållbar utveckling i grundutbildningen*.
www.gu2.se/HUG/

Göteborgs universitet, rektorssammanträde 2008-02-18.
www.rk.gu.se/sekretariat/protokoll/rektorsbeslut

UNESCO. *UNESCO – welcome to education for sustainable development*.
http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=27234&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Bilaga 1 Kontaktinformation

Ämne	GUBAS-rapportör	Studierektor (el. motsv.)
<i>Design och formgivning</i>	Catharina Ryhnell, institutionssekreterare 786 4870 catharina.ryhnell@hdk.gu.se	Johnny Friberg (grundnivå), utbildningsansvarig 786 4772 johnny.friberg@hdk.gu.se
<i>Europaprogrammet</i>	Rina Engbladh, studieadministratör 786 4599 rina.engbladh@pol.gu.se	Maria Oskarsson 7864687 maria.oskarsson@pol.gu.se
<i>Fysik</i>	Arne Nyberg, adjunkt 772 32 25 arne.nyberg@physics.gu.se Viveka Gren, studievägledare 772 31 00 viveka.gren@physics.gu.se	Magnus Karlsteen 772 20 91 magnus.karlsteen@physics.gu.se
<i>Humanekologi</i>		Per Knutsson 786 4214 per.knutsson@globalstudies.gu.se
<i>Informatik</i>	Åsa Ekvall, informatör 772 4891 asa.ekvall@ituniv.se	Urban Nulden, programansvarig 786 2763 urban.nulden@ituniv.se
<i>Miljövetenskap</i>	Laila Johannesson, studievägledare 7861154 laila.johannesson@science.gu.se	Sten-Åke Wängberg, programansvarig 7862608 sten-ake.wangberg@dps.gu.se
<i>Nationalekonomi</i>	Katarina Renström	Katarina Renström 786 1336 katarina.renstrom@economics.gu.se
<i>Socialt arbete</i>	Anja Ryne, studieadministratör 786 1572 Anja.Ryne@socwork.gu.se	Studierektor, grundnivå: Annika Halen 786 1263 Annika.Halen@socwork.gu.se
<i>Sociologi</i>	Anna-Karin Wiberg, institutionsadministratör 786 4796 Anna-Karin.Wiberg@sociology.gu.se	Cyro Banega 786 4078 Cyro.Banega@sociology.gu.se
<i>Svenska språket</i>	Kerstin Jaktén, studievägledare 786 4469 kerstin.jakten@svenska.gu.se	Ingegerd Enström 786 4567 Ingegerd.Enstroem@svenska.gu.se
<i>Vårdvetenskap</i>	Kersti Spåman, institutionssekreterare 786 2349 Kersti.Spaman@fhs.gu.se Elisabeth Hellstrand 786 6008 elisabet.hellstrand@fhs.gu.se	Solveig Lundgren 786 6094 Solveig.Lundgren@fhs.gu.se Bibi Kennergren 786 6011 Bibi.Kennergren@fhs.gu.se
<i>Ämnesdidaktik</i>	Elisabeth Bergius, studieadministratör 786 2295 Elisabeth.Bergius@gu.se	Mats Hagman 786 2271 Mats.Hagman@ped.gu.se

Bilaga 2 Intervjufrågor

GUBAS-rapportör

1. Hur har märkningen praktiskt gått till? (Var det du som beslutade om märkningen då du rapporterade eller hade du fått riktlinjer om vilka kurser som skulle märkas? Från vem i så fall? Om det var du som beslutade: Tog du del av GU:s kriterier för bedömning av kursernas inslag av HU? Om inte, vad utgick du ifrån?)
2. Vad anser du om märkningen (Nödvändigt? Effektivt? Förbättringar?)

Studierektor

1. Känner du till att kurser på GU märkts efter inslag av miljö- och hållbar utveckling?
2. Hur har ni hanterat märkningen av ämnet?
3. Anser du att Hållbar Utveckling är relevant för ämnet/institutionen? Om nej, varför inte? Om ja, på vilket sätt?
4. Vad anser du om märkningen?
5. Hur tror du att märkningssystemet skulle kunna förbättras?

Bilaga 3 Brev till studierektorer

Detta brev skickades till de studierektorer som efter upprepade försök inte nåtts via telefon:

Hej

Universitetets Miljöenhet håller på med en utvärdering av det system för märkning av kurser och program efter inslag av miljö och hållbar utveckling som finns för kurskatalogen sedan 2006. Jag håller på och ringer runt till studierektorer och GUBAS-rapportörer i urval på olika institutioner för att skapa mig en bild av hur märkningen gått till i praktiken. Syftet är att utvärdera hur systemet fungerar och hur det kan förbättras.

X är ett av de ämnen jag är intresserad av att titta närmare på. Jag har redan talat med X som rapporterat in kurser i X till GUBAS, nu skulle jag vilja ställa några frågor till dig i egenskap av studierektor. Om du har möjlighet att kortfattat besvara dessa frågor i ett mail till mig är jag mycket tacksam, annars försöker jag nå dig via telefon så att vi kan ta dem muntligt.

Frågorna, som jag även ställt till studierektorer inom andra ämnen, är:

- Känner du till att kurser på GU märkts efter inslag av miljö- och hållbar utveckling?
- Hur har ni hanterat märkningen inom institutionen?
- Anser du att Hållbar Utveckling är relevant för ämnet/institutionen? Om nej, varför inte? Om ja, på vilket sätt?
- Vad anser du om märkningen (tror du att den nödvändig och vad upplever du att den fyller för funktion?)?
- Hur tror du att märkningssystemet skulle kunna förbättras?

Hälsningar

Ellen Lagrell

Miljöenheten GU

Bilaga 4 Intervjuresultat, original

Design och formgivning

Catharina Ryhnell, institutionssekreterare

1. Har inte fått några riktlinjer, har därför inte märkt några kurser.
2. Det har inte kommit någon information om att någon ska ge några riktlinjer, Ryhnell har endast blivit instruerad i *hur* man gör märkningen i GUBAS.

Jonny Friberg, utbildningsansvarig kandidatprogram

1. Känner egentligen inte till att det finns.
2. Har inte hanterat det alls och inte diskuterat hur det ska hanteras. Står inför stora omstruktureringar. Har en kurs i HU på kandidatprogrammet i design. Har pratat om att ta bort den eftersom det borde vara en självklarhet i alla kurser. Kan bli fel signal om man har en kurs där man uttryckligen bryr sig, det riskerar att signalera att man inte bryr sig inom de andra kurserna. Friberg tror att märkningen kan bli aktuell för i vår. Man har en diskussion om hur HU ska kunna integreras i ALLA kurser och det är samstämmighet i lärolaget om att detta är viktigt.
3. Vad innebär det att det bara är miljö? Risken är att man känner sig utesluten.
4. Märkningen riskerar att bli kontraproduktiv, HU borde vara en självklarhet, borde integreras i ALLA kurser. Kan vara ett bra riktmärke. Viktigt att se över att det inte ska vara en miljömärkning utan en hållbarhetsmärkning, eftersom den nuvarande benämningen riskerar att utesluta ämnen som sysslar med HU.
5. Bra om det är tydligt vad man menar med HU. Samtidigt finns det en mättnad inför begreppet som riskerar att tappa sin betydelse om det är var mans ägodel. För HDK är det viktigt att uttrycka vad HU är för HDK, att inte vara en av tusentals organisationer som bara säger att de är för HU.

Europaprogrammet

Rina Engbladh, Studieadministratör på Europaprogrammet

Rapporterat in för katalogen 09/10, den person som gjorde det för 08/09 jobbar inte längre kvar.

1. Hade inte fått riktlinjer innan märkningen utan fick bedöma själv. P.g.a. brist på riktlinjer rapporterade hon inte in någon märkning. Rådgjorde lite med studierektor men de kom fram till att ämnet inte uttryckligen handlar om miljö, pratade dock om att utveckla en kurs som är mer inriktad på HU. Känner inte till några kriterier. Upplevde att det bara handlar om miljö och att det inte är relevant för Europastudierna.
2. Känner inte till några kriterier och vet inte vad HU innebär för märkningen, valde därför att inte rapportera in.
3. Tror att systemet fungerar bra men att det behövs mer information och tydligare riktlinjer för hur HU i utbildningen ska definieras.

Maria Oskarsson, studierektor

1. Känner till märkningen.
2. De ansvariga har konstaterat att det inte är relevant för ämnet och därför har man inte gått in mer på det.
3. Anser inte att miljö/HU är relevant för Europastudier mer än det som tas upp inom policyområden. ”Det går inte att prata politik utan att ta upp dessa frågor, men de är inga specifika områden inom ämnet”. Det finns inget uttalat miljöperspektiv inom Europastudier förutom då enskilda studenter väljer att göra examensarbeten på ämnet.
4. Oskarsson är inte förtjust i märkningen. Tycker inte om att man måste utpeka ett speciellt fokus. Det blir att man måste pricka av vissa ämnen (inte bara miljö utan även t ex genus och andra frågor) och riskera att missa det väsentliga. Hon menar att märkningssystemet är en konstig styrmekanism, det relevanta ska finnas med ändå.
5. –

Humanekologi

Per Knutsson, studierektor

1. Knutsson känner till märkningen.
2. Knutsson sköter hela märkningsprocessen och meddelar studierektorn för hela school of global studies som fattar de slutgiltiga besluten. Han har sett kriterierna men tycker inte att de är särskilt vägledande. Det har inte varit någon större process kring humanekologin då det varit ganska självklart. En del kurser går för första gången efter Bologna-processen och dessa har man haft lite diskussioner kring. Detta har tagits upp på möten. Förr hade det kanske varit lite mer tveksamt vilka humanekologikurser som skulle märkas eftersom kurserna då var mer uppdelade. Idag, efter omstruktureringen, är kursmomenten mer integrerade vilket gör det lättare att märka dem.
3. Det är självklart att HU är relevant för humanekologi eftersom det är just detta som humanekologi handlar om, att integrera de tre dimensionerna av HU.
4. Inför märkningen och kraven på integrering av HU i utbildningen känner Knutsson att ”äntligen tar man tag i det som vi redan sysslar med”. Han upplever dock att många likställer HU och miljö. Han tror det är ett problem att det bara benämns miljö. Det gör att ämnen som sysslar med naturvetenskap kan märkas trots att de är samhällsfrånvända, inom samhällsvetenskaper blir det mer en känsla av att ”vi måste få in miljödimensionen”, när vitsen egentligen är att integrera de tre dimensionerna (ekologisk, ekonomisk och social). Det kan resultera i att man introducerar en miljökurs istället för att integrera HU i all utbildning. Det är viktigt att HU är en fråga som alla viktiga samhällsfrågor och att vi har en skyldighet att förhålla oss till det.
5. Knutsson tycker att det är bra med en märkning. Det är ett sätt för universitetet att visa att kurserna blir fler och hur man ligger till i förhållande till andra universitet och hur fakulteterna ligger till i förhållande till varandra. Internt blir det en typ av målsättning. Det är dock viktigt att det ligger något bakom märkningen. Det är bra

att integreringen av HU kan göras mätbar, men det är viktigt att inte glömma kvaliteten. Knutsson menar att det är för lite diskussioner kring detta, hur det ser ut innehållsmässigt och vilken typ av pedagogik man använder. Den stora frågan är: Hur får vi dessa frågor att verkligen genomsyra utbildningen? Det är en sak att undervisa om begreppet HU och en sak hur man faktiskt arbetar med de frågor som HU innebär. Lärarna måste få kunskap i detta. Detta är nästa steg enligt Knutsson.

Fysik

Arne Nyberg och Viveka Gren har rapporterat in inom fysik, Nyberg har rapporterat in för grundkurserna och Gren har rapporterat in för de avancerade kurserna.

Viveka Gren, studievägledare

1. Det var Gren och Nyberg som rapporterade in. De har inte fått några riktlinjer och Gren har inte sett kriterierna vad hon kan minnas. Istället har de utgått från personliga uppfattningar och det de vet om kurserna som de har god insikt i. Förra årets katalog var många kurser märkta, för många tycker Gren som inte håller med om att allt som är fysik har med miljö/HU att göra. Därför har de sett över märkningen inför den nya katalogen. Gren och Nyberg har diskuterat med varandra och pratat lite med studierektor.
2. Systemet med märkning är luddigt och märkningen riskerar att bli en definieringsfråga. Det är svårt att veta vad universitetet tänker sig. Kriterierna och centrala riktlinjer bör vara mer tydliga i GUBAS där märkningen sker. Gren har letat efter detta på medarbetarportalen men inte funnit. Hon tror inte att många studenter inom fysik går efter märkningen då de väljer kurser.

Övrigt: Inför katalogen 07/08 hade de tidspress eftersom de var en person kort. Därför gjordes märkningen något slarvigt då.

Arne Nyberg, adjunkt

1. Har inte varit så delaktig i år, vet att Gren tagit bort en del märkningar, men tidigare har han märkt. Det är oklara riktlinjer och de har fått besluta själva. Nyberg undervisar i HU och har utgått från egna definitioner men har inte sett några kriterier. Han anser att fysik är grundläggande för HU och satte märkningen på "i stort sett rubbet".
2. Nyberg tycker att eftersom universitetet är certifierat borde detta ingå i certifieringen, det ska vara självklart att detta finns med i utbildningen. Därför borde en märkning inte behövas. Rent juridiskt borde det fungera så att det ska vara en förutsättning för certifiering. Gällande systemet ser han det som ett problem att få har satt sig in i vad HU betyder och att de som beslutar om märkningen inte är insatta. Han tycker att det borde heta HU eftersom miljö ska vara en del av HU. Han upplever att det finns två läger; entusiasterna och de som inte bryr sig och tror att det är "något för biologer".

Magnus Karlsteen, studierektor (svarat via mail)

1. Känner till märkningen ("hade besök av två personer som gick igenom detta med oss")
2. Studievägledningen har hanterat märkningen
3. Anser att HU är i allra högsta grad relevant för fysik då kunskaper i fysik är väsentliga för HU.
4. Tror att märkningen är bra för att det markerar frågan och skapar ytterligare tryck på den.
5. Tror att märkningssystemet är bra som det är.

Informatik

Åsa Ekvall, informatör på IT-universitetets administration

1. Har beslutat om märkningen utan några riktlinjer. Inför katalogen 09/10 blev en kurs märkt ("äntligen, en kurs med koppling till HU"). De har pratat om HU på universitetet, har bland annat haft en kvinna från Chalmers (Magdalena?) på besök som har pratat om hur man ska föra in HU i utbildningen. Själva märkningen har man inte diskuterat och Ekvall har inte sett kriterierna. Hon kommer från Chalmers och hittar inte så bra inom GU.
2. Ekvall tycker att märkningen är en utmärkt idé. Hon kan ha glömt att märka en del nätbaserade kurser då hon inte är säker på om frågan kommer upp där. Märkningen har skett "lite slumpartat".

Urban Nuldén, programansvarig

1. Känner till märkningen
2. Har försökt titta igenom kurserna och det har skett delvis systematiskt. Vet inte exakt hur märkningen gjorts. En diskussion har pågått men Nuldén hänvisar till Kari Wahll som gjort inmatningen (administratör men även lärare och adjunkt). Eftersom IT-universitetet är en integrerad fakultet mellan GU och Chalmers så blir det dubbelt upp med direktiv och krav på att hållbar utveckling ska uppmärksammas vilket också har skett.
3. HU är i allra högsta grad relevant för ämnet. Miljö har kommit in på senare år.
4. Tycker att märkningen är en bra idé. Möjligen kan det bli problematiskt när märkningen är så antingen eller, som det ofta är när saker och ting är svart eller vitt.
5. Det krävs tid att vänja sig. Ett självklart och nödvändigt perspektiv som måste lyftas in i utbildningen.

Miljövetenskap

Laila Johannesson, studievägledare (svarat via mail)

1. Johannesson rapporterade för året 08/09 in till GUBAS. Hon diskuterade med studierektor och programkoordinator om märkningen. Hon tror att det är likadant

för alla ämnen på fakulteten men tror inte att alla studievägledare och rapportörer läst igenom och använt sig av kriterierna.

Sten-Åke Wängberg, programansvarig

1. Wängberg känner till märkningen.
2. På naturvetenskapliga fakulteten har det varit diskussion om märkningen. Den gjordes inledningsvis av studievägledarna som rapporterade in och de hade inte alltid insikt i ämnet. Wängberg tycker att det inom naturvetenskapliga fakulteten varit lite väl mycket märkningar, i vissa fall av kurser som inte alls har med HU att göra. Han gick då igenom kursplanerna för fakultetens kurser och gjorde inför katalogen 09/10 ett förslag hur de skulle kunna märkas om. Det han tog hänsyn till var att kurserna skulle ha direkt anknytning till effekter i samhället, de skulle ha en Hållbarhetsaspekt och inte bara vara rent naturvetenskapliga. För märkningen "delvis miljökurs" skulle kurserna ge verktyg som kan vara användbara i samhället och för märkningen "miljökurs" skulle de ha betydande inslag av just hållbar utveckling.
3. –
4. Han tror att den enda funktionen av märkningen är att informera studenterna och undrar om studenterna verkligen får ut något av den. Märkningen har ingen ekonomisk eller juridisk funktion. Generellt är Wängberg inte så nöjd med systemet. Han tycker att det finns för mycket märkningar (av naturvetenskapliga fakultetens kurser och program). Institutioner med kurser som inte är relevanta har gjort märkningar och detta gör att märkningen tappar sitt värde.
5. Wängberg anser att det inte borde vara studievägledarna som gör märkningen utan någon med mer insikt i ämnet. Det hade varit fördelaktigt med klarare direktiv då kriterierna som finns inte är särskilt informativa. Det hade varit mer effektivt om studenterna kunnat ha med märkningen i sin examen.

Nationalekonomi

Katarina Renström, studierektor

1. Känner väl till märkningen
2. Renström och den andra studierektorn har diskuterat saken tillsammans och sedan rapporterat in märkningen. De har inte hunnit ta del av några kriterier och inte hunnit ha någon större process kring frågan på institutionen. De har för mycket möten redan och hinner helt enkelt inte.
3. Renström anser att HU är högst relevant för ämnet nationalekonomi då det handlar mycket om naturresurser och fördelning av dessa. Miljöekonomi och utvecklingsekonomi är en stor del av ämnet och detta kommer man in på redan på grundnivå.
4. Renström tycker att det är bra med en märkning bara det ligger något bakom den. Målet är enligt henne inte att visa upp utåt vad man har utan snarare att arbetet med integrering av HU i utbildningen uppmärksammas och förbättras. Hon undrar om studenterna egentligen uppmärksammar märkningen. Tror inte att man ute på institutionerna tittar så mycket på systemet. Det är ett problem att det ofta är

administratörer som slutgiltigt fattar beslutet, det borde förankras hos studierektorer och lärare.

5. Det borde krävas att man tänker till vid inrapporteringen. Systemet i GUBAS är idag för lätt, man kryssar bara i en ruta. Egentligen borde märkningen vara en längre process som kräver att man tar del av nödvändig information om vad det egentligen innebär. "Allt ska göras så snabbt, det borde göras mer grundligt".

Svenska språket

Kerstin Jaktén, studievägledare

1. Jaktén beslutade själv om märkningen utan att diskutera med någon, efter att ha läst igenom kriterierna. Hon minns det som att hon gjorde detta första gången när GUBAS kom.
2. Jaktén tycker att om man tar märkningen på allvar ska den bara gälla kurser som uppfyller kriterierna. Hon tycker att det är viktigt att prata om hur HU kan inbegripas i och genomsyra all undervisning och att det borde bli en diskussion inom alla ämnen, i synnerhet de ämnen som inte har märkningen. Diskussionen är viktig. Märkningen i sig leder ingen vart utan funktionen är att frågan lyfts. Jaktén menar att de humanistiska (och samhällsvetenskapliga) ämnena har ett värde för HU, det handlar om människans förhållningssätt. Hon vill gärna se diskussionen mer på den humanistiska fakulteten. Vad kan vi göra? Hur kan vi inbegripa HU? Det är inte bara en fråga för naturvetenskapen. Hon tycker att det är bra att de institutioner som inte behandlar ämnet får stå till svars för detta. Systemet med märkningen på webben (u kurslistorna) är tydligt och bra. I GUBAS hade det varit bättre om man fick tänka om märkningen, att man får en förfrågan om uppdatering när man lägger in kurstillfällena.

Ingegerd Enström, studierektor för enskilda kurser

1. Känner inte till märkningen så bra.
2. Kan inte svara på hur det har gått till. Det har inte varit någon särskild process kring det och Enström är inte insatt i hur märkningen slutgiltigt gjorts "eftersom" hon inte själv rapporterar. Man har lite grann diskuterat relevansen och visst, i en vid bemärkelse borde man fundera på hållbar utveckling men det är inte det första man tänker på. Det beror på hur man tolkar begreppet.
3. Har svårt att uttrycka någon åsikt om den eftersom hon inte känner till den. Är inte så insatt som hon kanske borde vara.
4. Ingen åsikt.
5. Ingen åsikt.

Socialt arbete

Anja Ryne, studieadministratör

Rapporterat in de avancerade kurserna

1. Ryne har rapporterat in de avancerade kurserna. Hon fick inga riktlinjer annat än att man "för länge sedan" tog upp detta för diskussion och konstaterade att "det inte gäller oss". "I stort sett så ryckte man på axlarna åt det".
2. Då när man inom institutionen såg över detta tittade man på kriterierna men då man konstaterat att de inte är relevanta för deras kurser så lade man undan dem. Ryne minns dem inte. Minns att hon tänkte att "det kan inte vara många kurser som berörs av det här". Spontant har hon inga åsikter om märkningen. Tror inte att det skulle göra skillnad om man tydliggjorde kriterierna, "det finns nog inget som skulle få det att kännas mer relevant".

Annika Halen, studierektor socionomprogrammet

1. Känner inte till märkningen
2. Känner inte till hur processen gått till på institutionen.
3. Halen tycker verkligen att HU är relevant för ämnet. Man arbetar med den sociala dimensionen och frågar om integration, demokrati och jämlikhet.
4. Det är svårt att förstå vad man egentligen menar. Det blir negativa reaktioner bland anställda när det hela tiden kommer direktiv uppifrån om nya saker som ska tillämpas. Man har deltagit i pedagogiska seminarier med olika perspektiv där HU varit ett och där minns hon att det var oklart för de anställda vad det egentligen betyder. Även om HU redan finns i utbildningen är det svårt att förstå vad som menas med begreppet och hur det ska implementeras och direkt användas. När man väl förstår det inser man kanske att det redan finns. Det blir som att man måste uttrycka och formulera det man gör på rätt sätt för att "överheten" ska acceptera och godkänna. Man är trött på direktiv uppifrån, när det kommer nya görs ingenting på riktigt. Det blir ytterligare arbetsbörda som man inte får ersättning för. Halen tycker att om det bara står miljö, så är det fullständigt meningslöst. Tar man med alla dimensioner blir det plötsligt svårt att veta vilka kurser som ska uteslutas. HU är ett brett begrepp och det riskerar att bli meningslöst eftersom det innehåller så mycket, allt.
5. Egentligen inte bra med en märkning som den används nu. Det kommer uppifrån och handlar om politisk korrekthet. Det blir en förenkling av något man alltid arbetat med på institutionen. Å andra sidan är det kanske bra att tvingas tydliggöra det. HU borde vara ett paraplybegrepp. Kanske skulle man kunna mötas mellan institutioner och brainstorma fram en gemensam tolkning av begreppet. Halen upplever det lite som att man använder märkningen för att profilera GU som politiskt korrekt och tror att många upplever det så.

Sociologi

Anna-Karin Wiberg, institutionsadministratör

1. Beslutade inte om märkningen själv. Den har inte hanterats på ett formaliserat sätt på institutionen. Fick riktlinjer från kursansvariga som utifrån kriterierna gett förslag till studierektor som har tittat på kursplaner och beslutat.

2. Kriterierna innefattar ju inte hållbar samhällsutveckling, därför blev det inte relevant för många av kurserna. Även om man tycker att man jobbar med HU (demokrati osv.) så känner man att det faller utanför den definition som finns. Detta har diskuterats på institutionen. Det är alltså definitionen som är problemet. Wiberg är fundersam över effekterna av märkningen. Hon tror inte att studenter lägger märke till den. Ett alternativ hade varit en symbol för miljö och en symbol för de andra aspekterna av HU.

Cyro Banega, studierektor

1. Känner till märkningen
2. Banega och Wiberg har beslutat genom att titta på olika kurser gällande föreläsningar och litteratur. De har diskuterat tillsammans ibland och kollat med kursansvariga när de känner att det behövs.
3. Är HU relevant för sociologin? Det är en problematisk fråga enligt Banega. Visst är det relevant, men det är en ideologi som kommer uppifrån, ”det är så mycket som regeringen vill ha in i kurserna att det knappt blir utrymme kvar till själva sociologin”. Vad är det goda samhället? I den mån det ingår i sammanhanget kan man ha med det, men man kan inte ha allt i varje kurs. I introduktionskursen har man med HU och det fungerar bra, men det är inte givet att det passar in i alla kurser.
4. Studentpengen till institutionen minskar med 10 % 2009. ”Då börjar man fundera då vad de vill oss när vi inte får resurser för det”. Det är en hel lektorstjänst som går bort i tid. Visst kan man märka men det är inte säkert att det får genomslag i utbildningen. Man kan inte prioritera bort andra saker i undervisningen. Det finns en trötthet bland lärarna, man har genomfört hela Bolognaprocessen utan extra resurser. I dagsläget finns helt enkelt inte möjlighet att prioritera detta, 2009 blir ett mörkt år.
5. –

Ämnesdidaktik

Elisabeth Bergius, studieadministratör pedagog

1. Bergius har rapporterat in ämnesdidaktik och specialpedagogik. Inga direktiv har kommit, därför ingen märkning.
2. Det har inte kommit upp någon diskussion och det finns inga klara definitioner. Bergius har inte tagit del av kriterierna. ”Det är ju studierektorerna som ska besluta”. Tror att det tagits upp i möte mellan studierektorer men än så länge har inga direktiv kommit. Bergius har talat med sin chef om saken men inget verkar ännu ha hänt.

Mats Hagman, studierektor (svarat via mail)

1. Känner till märkningen
2. Vi gjorde för ett par år sedan en egen inventering av detta innehåll i våra kurser. Nu har vi gett samma person i uppdrag att uppdatera inventeringen för att sedan rapportera in resultatet till GUBAS. Detta är inte klart ännu.

3. Ja. Utbildning anses ofta vara en av nyckelfaktorerna för att påverka livsstilen hos det uppväxande släktet. Eftersom större delen av vår undervisning gäller lärarutbildning är det uppenbart viktigt för oss.
4. Jag är tveksam till denna märkning och ser inte att den fyller någon funktion. Dels är ”miljö” och ”hållbar utveckling” så pass vida begrepp att det inte är uppenbart vad sådana kurser handlar om. Dels tror jag att potentiella studenter söker lite snävare när de letar kurser.
5. –

Vårdvetenskap

Kersti Spåman, institutionssekreterare grundutbildning

1. Spåman har rapporterat in tidigare men inte för katalogen 2009/2010. Då hon rapporterade var ämnet inte på tapeten, man diskuterade det inte ens och hon minns inte att hon läst kriterierna. Det blev alltså ingen märkning.
2. Någon lärare har hört av sig till henne och efterfrågat märkning, fr.o.m. i år vill man ha det med och hon vet att det diskuterats nu

Elisabeth Hellstrand, rapporterat in för katalogen 2009/2010

Berättar att inget underlag blivit färdigt till inrapporteringen, varför ingen märkning gjorts. Barbro Robertsson som är miljöombud vill ha med det men det kom inte med i tid.

Solveig Lundgren, studierektor på avancerad nivå

1. Känner inte till märkningen
2. Barbro Robertsson har varit mkt engagerad och gjort HU till ett tydligt inslag i utbildningen inom fakulteten.
3. HU är relevant för ämnet (folksjukdomar globalt, hur vi utför våra sysslor för minimerad naturpåverkan, hygien, smittspridning, sjukdomspanorama globalt och nationellt)
4. Inte helt säker på att märkningen fyller en funktion, får inte begränsas till miljö, hälsa bör inte utelämnas.
5. –